

## KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİMİ

### SORU 87

Kavram, Türk Dil Kurumuna göre “Nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve bir ortak ad altında toplayan genel tasarım.” olarak ifade edilmektedir.

**Kavramlar ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?**

- A) Birçok olay, nesne belli kategoriler içerisinde kavramlaştırılarak zihnimizde soyut bir düşünce birimi olarak düzenlenir.
- B) İnsanların toplum içerisindeki iletişimleri kavramlar üzerinden sağlanır.
- C) Dürüstlük, mutluluk, acı gibi kavramlar soyut özellik taşır.
- D) Kavramlar deneyimler sonucu doğuştan değil sonradan öğrenilir
- E) Kavramlar zaman içerisinde değişmez ve nesilden nesile aynı şekilde devam eder.

### ÇÖZÜM:

Kavramlar zaman içerisinde çeşitli yaşantılar yoluyla gelişmeye devam eder.

**CEVAP E**

**KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİM, çözümlü  
sorular**

**SORU 88**

Kavramları soyut ve somut kavramlar şeklinde gruplandırabiliriz.

**Bu açıdan bakıldığında aşağıda verilenlerden hangisi diğerlerinden farklı grupta yer alır?**

- A) Elma                      B) Masa                      C) Mutluluk  
D) Toprak                      E) Güneş

**ÇÖZÜM:**

Mutluluk soyut bir kavramdır. Verilen diğer kavramlar ise somut kavramlardır.

**CEVAP C**

## KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİM, çözümlü sorular

### SORU 89

- Kavramlar anlaşılabilirdir ve kavramların anlamları üzerinde ortak bir fikir birliği bulunmalıdır.

**Kavramların beş özelliği vardır. Yukarıda verilen açıklama kavramların hangi özelliği ile ilgilidir?**

- A) Öğrenilebilirlik                      B) Kullanılabilirlik  
C) Açıklık                                  D) Genellik  
E) Güçlülük

### ÇÖZÜM:

**Öğrenilebilirlik:** Kavramlar deneyimler sonucu doğuştan değil sonradan öğrenilir.

**Kullanılabilirlik:** İsteğe bağlı kullanılmak üzere kavramların farklı çeşitte kullanım alanları vardır.

**Açıklık:** Kavramlar anlaşılabilirdir ve kavramların anlamları üzerinde ortak bir fikir birliği bulunmalıdır.

**Genellik:** Kavramlar hiyerarşik olarak organize edilir ve genelden başlayarak daha özel hâle geçer.

**Güçlülük:** Kavram diğer kavramların anlaşılmasına yardımcı oluyorsa güçlüdür.

**CEVAP C**

**SORU 90**

Kavram geliştirme sürecinde bazı yaklaşımlar öne çıkar.

**Aşağıdakilerden hangisi kavram geliştirme sürecindeki tümdengelim yaklaşımının açıklamasıdır?**

- A) Nesnelerin, olayların ya da olguların var olan özelliklerinden yola çıkarak bir genel ilkeye ulaşma sürecidir.
- B) Genel verilerden yola çıkarak özel sonuçlar çıkarma yöntemidir.
- C) Genele ulaşma, çıkarım yapma sürecidir.
- D) Kavramların özelliklerini açıklamadır.
- E) Benzemeyen özelliklerin vurgulanmasıdır.

**ÇÖZÜM**

**Genelleme:** Nesnelerin, olayların ya da olguların var olan özelliklerinden yola çıkarak bir genel ilkeye ulaşma sürecidir.

**Ayırım:** Benzemeyen özelliklerin vurgulanmasıdır.

**Tümevarım:** Genele ulaşma, çıkarım yapma sürecidir.

**Tanımlama:** Kavramların özelliklerini açıklamadır.

**Tümdengelim:** Genel verilerden yola çıkarak özel sonuçlar çıkarma yöntemidir.

**CEVAP B**

**SORU 91**

Kavram öğrenmede öğrenme kuram ve yaklaşımları üzerine Piaget, Ausubel ve Bruner'e ait görüş ve öneriler aşağıda verilmiştir.

- I. Bilişsel yaklaşımlar içerisinde yer alan ve öğrenmeyi şemalar ile ifade etmiş, özümseme, uyumsama ve dengesizlik süreçlerine dikkat çekmiştir.
- II. Bu öğrenme yaklaşımında bireyin buluş yoluyla örnekler üzerinden bir bütüne varmasını yapmış olduğu çalışmalarda ifade etmiştir.
- III. Tümdengelim olarak bilinen ve anlamlı sunuş yoluyla öğrenmeyi araştırmalarında görmekteyiz.

**Görüş ve önerilerin ait kişiler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?**

|    | <u>Ausubel</u> | <u>Bruner</u> | <u>Piaget</u> |
|----|----------------|---------------|---------------|
| A) | I              | II            | III           |
| B) | III            | II            | I             |
| C) | II             | III           | I             |
| D) | III            | I             | II            |
| E) | II             | I             | III           |

**ÇÖZÜM**

- Bilişsel yaklaşımlar içerisinde yer alan ve öğrenmeyi şemalar ile ifade eden Jean **Piaget**; **özümseme**, **uyumsama** ve **dengesizlik** süreçlerini ifade etmiştir.
- Bu öğrenme yaklaşımında bireyin **buluş yoluyla** örnekler üzerinden bir bütüne varmasını **Bruner**, yapmış olduğu çalışmalarda ifade etmiştir.
- Bu yaklaşımın tersine, **tümdengelim** olarak bilinen ve **anlamlı sunuş** yoluyla öğrenmeyi David **Ausubel**'in araştırmalarında görmekteyiz.

**CEVAP B**

**SORU 92**

Öğrencilerin geçmiş yaşantılarında öğrendikleri bilgiler çoğu kez bilimsel doğru olan bilgi ile ters düşmektedir. Bu bilgilere “**kavram yanılgıları**” denir. Öğrencilerde yeni karşılaştıkları bu bilgiye karşı bir direnç vardır.

- I. Yeni karşılaşılan kavramda hoşnutsuzluk olmalıdır.
- II. Yeni kavramın anlaşılır olması gereklidir.
- III. Yeni kavram mantıklı olmalıdır.
- IV. Yeni kavram işe yarar olmalıdır.

**Var olan yapıdaki kavramların değiştirilebilmesi için yukarıdaki koşullardan hangilerinin sağlanması gerekir?**

- A) I ve II                      B) I ve III                      C) II ve III
- D) III ve IV                      E) II, III ve IV

**ÇÖZÜM**

**Var olan yapıdaki kavramların değiştirilebilmesi için aşağıdaki dört koşulun sağlanması gerekir.**

- ✓ Mevcut kavramda hoşnutsuzluk olmalıdır.
- ✓ Yeni kavramın anlaşılır olması gereklidir.
- ✓ Yeni kavram mantıklı olmalıdır.
- ✓ Yeni kavram işe yarar olmalıdır.

**CEVAP E**

**SORU 93**

Öğrencilerin geçmiş yaşantılarında öğrendikleri bilgiler çoğu kez bilimsel doğru olan bilgi ile ters düşmektedir. Bu bilgilere “**kavram yanlışları**” denir.

**Aşağıdakilerden hangisi kavram yanlışlarının nedenleri arasında yer almaz?**

- A) Sınıf ve laboratuvarlarda verilen eğitim sürecince yanlışların düzeltilmesi için gösterilen çaba
- B) Analoji gibi öğretim materyallerinin öğretilmesi istenen kavram yerine geçerek genellemelerin yapılması
- C) Öğretim materyali olarak ders kitaplarındaki eksik ifadeler
- D) Yazılı ve görsel medya
- E) Günlük hayatta kullanılan dil

**ÇÖZÜM:**

**Kavram yanlışlarının çok çeşitli nedenleri vardır ve bunlardan bazıları şunlardır:**

- ✓ Sınıf ve laboratuvarlarda verilen eğitim sürecince yanlışların yeterince ele alınmaması,
- ✓ Analoji gibi öğretim materyallerinin öğretilmesi istenen kavram yerine geçerek genellemelerin yapılması,
- ✓ Öğretim materyali olarak ders kitaplarındaki eksik ifadeler,
- ✓ Yazılı ve görsel medya
- ✓ Günlük hayatta kullanılan dil.

**CEVAP A**

**KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİM, çözümlü  
sorular**

**SORU 94**

- I. Kavram yanlışlarını basit hatalardan ayıran temel özellik, kavram yanlışlarının uzunca bir sürede bireyin zihninde oluşması ve çoğu kez de buna bağlı olarak bu bilgilerin değiştirilmesinin zor olmasıdır.
- II. Basit bir hatayı kabullenmek ve bundan geri dönmek daha kolay olurken kavram yanlışlarının değişimine öğrenciler direnç gösterir.
- III. Kavram kargaşası yaşayanlar yeni gelen bilgiyi asla kabul etmezler.

**Yukarıda kavram yanlışları ile ilgili verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?**

- A) Yalnız I                      B) Yalnız II                      C) Yalnız III
- D) I ve II                      E) II ve III

**ÇÖZÜM**

Gelen bilgi mevcut yapıda bir bilişsel çatışmaya neden olursa bu dengesizlik belirli bir süre devam ettikten sonra nihayete erer ve yeni kavram kabul edilir

**CEVAP C**

**SORU 95**

**Kavram öğretiminde ve kavram yanlışları tespitinde kullanılabilecek araçlardan biri kavram haritalarıdır.**

- I. Bilgiyi organize edip görsel bir şekilde sunar.
- II. Ausubel'in ortaya atmış olduğu anlamlı öğrenmeye yardımcı olur.
- III. Kavramlar ve kavramlar arası ilişkileri gösteren grafiksel bir görsel araçtır.

**Kavram haritaları ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

**ÇÖZÜM:**

**Kavram Haritaları**

- Joseph D. Novak tarafından Ausubel'in anlamlı öğrenme kuramına dayalı olarak 70'li yılların başında Cornell Üniversitesinde geliştirilmiştir.
- Bilgiyi organize edip görsel bir şekilde sunar.
- Ausubel'in ortaya atmış olduğu anlamlı öğrenmeye yardımcı olur.
- Bu manada kavramlar ve kavramlar arası ilişkileri gösteren grafiksel bir görsel araçtır.

**CEVAP E**